

Meno:

Priezvisko:

TESTOVÁ
FORMA

A

Test zo slovenského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ

T9-2017

KÓD
TESTU

1266

Milí žiaci,

máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry. Test obsahuje 4 ukážky a 25 testových úloh. Svoje odpovede si vyznačte priamo do testu, následne ich prepíšte do odpoveďového hárka. Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom. Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpoveďovom hárku.

Každú ukážku a úlohu si pozorne prečítajte. Na vypracovanie testu máte 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1

Robinson Crusoe

Prišla jesenná rovnodennosť a obdobie dažďov a tridsiaty september – výročie môjho príchodu na ostrov – som veľkolepo oslávil.

Na ostrove som bol teda dva roky.

Dva roky, mladí priatelia, a nemal som viacej nádeje, že sa vyslobodím než prvého dňa, čo som tam prišiel. Celý ten deň som hľbal a uvažoval, čo všetko som sa v tomto osamotenom živote priučil a bez čoho by môj život bol býval nekonečne biednejší.

Pomaly som už rozumnejšie chápal, o čo šťastnejší je popri všetkej biede môj terajší život než prázdny, jalový život, akým som žil v minulosti. A potom som už nesmútil, ale sa zaradoval. Moje túžby sa zmenili, moje bôle opadli a moje radosti sa celkom odlišovali od radostí, aké som vyznával po príchode či za uplynulé dva roky.

Zdroj

DEFOE, D.: *Robinson Crusoe*. Bratislava: Mladé letá, 1977, s. 132.

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 01 – 05

Ktoré tvrdenie o Robinsonovi vyplýva z ukážky?

01

- A Bol šťastný, že opustil svoj predošlý život hneď po stroskotaní.
- B V deň výročia sa túžil vrátiť domov ešte viac ako kedykoľvek predtým.
- C Počas dlhých dvoch rokov každý deň prehodnocoval svoj život.
- D Nádej na jeho záchranu sa nezvyšovala časom stráveným na ostrove.

Prečo bol Robinson podľa ukážky zmierený s pobytom na opustenom ostrove?

02

- A Bol rád, že mohol na ostrove zabudnúť na minulosť.
- B Bol slobodnejší a vzdelanejší ako v predošlom živote.
- C Zistil, že jeho predošlý život ho v skutočnosti nenapíňal.
- D Zistil, že tu nemusí trpieť nedostatkom peňazí a žiť v biede.

Ktoré tvrdenie o číslovkách z ukážky je pravdivé?

03

- A V ukážke sú slová *uplynulé* a *celý* neurčité číslovky.
- B V ukážke sa nachádzajú dve radové číslovky.
- C V ukážke sa nenachádza základná číslovka.
- D V ukážke sa nachádzajú násobné číslovky.

Ktoré gramatické kategórie zodpovedajú slovesu v podčiarknutej časti vety ukážky?

04

- A prítomný čas, oznamovací spôsob
- B minulý čas, oznamovací spôsob
- C prítomný čas, podmieňovací spôsob
- D minulý čas, podmieňovací spôsob

Na ostrove som bol teda dva roky.

Uvedená veta je

- 05 **A** dvojčlenná, úplná. **C** jednočlenná, slovesná.
B dvojčlenná, neúplná. **D** jednočlenná, neslovesná.

Ukážka 2

Materčina

Za celý život
som z tvojich hlbín málo vydoloval,
hľadajúc v trýzni mučivej
na každú báseň vyhriebsť pravé slová,
čo ostali by nažive

i dávno po mne
v príbytku verša ako zvestovanie
o tvojej kráse trvácej,
aby tie slová z ticha vykresané
zaklopať mohli na srdce,

čo žije všade,
v ľuďoch i veciach, dychtí len po slove,
tom pravom, čo ho preberie,
keď iba ním o sebe pravdu povie
jak sladký šepot matere.

Bez teba isto
ľudia i veci ostali by nemé,
brat by bol cudzí bratovi –
bez teba lásku k milovanej žene
najsладšie ktože vysloví?

Slovník

vyhriebsť – vypátrať, zistiť

Zdroj

PLÁVKA, A.: *Materčina*. Dostupné na: <http://members.chello.sk/miro.mandak/lyrika1> [cit. 2015-06-10]

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 06 – 10

Autor v ukážke

- 06 **A** túži po nesmrteľnej sláve a obdive. **C** v trápení premárnil svoj život.
B vzdáva hold svojej rodnej reči. **D** sa vyznáva z lásky k ľuďom.

O ukážke platí, že patrí

- 07 **A** k reflexívnej lyrike, je písaná viazanou rečou.
B k ľúbostnej lyrike, používa obkročný rým.
C k spoločenskej lyrike, je písaná neviazanou rečou.
D k prírodnej lyrike, používa združený rým.

V podčiarknutom verši ukážky zámeno *ním* v básni označuje

- 08 **A** život. **B** šepot. **C** srdce. **D** slovo.

V ktorej možnosti je správne určený umelecký jazykový prostriedok?

09

- A lásku k milovanej žene – personifikácia
- B málo som z tvojich hlbín vydoloval – metafora
- C brat by bol cudzí bratovi – prirovnanie
- D aby tie slová z ticha vykresané – metonymia

V ktorej možnosti je nezvyčajný slovosled zvyrazňujúci umelecký dojem v ukážke?

10

- A pravdu povie jak sladký šepot matere
- B dychtí len po slove, tom pravom, čo ho preberie
- C zaklopať mohli na srdce, čo žije všade
- D lásku k milovanej žene najsladšie ktože vysloví

Ukážka 3

Otázka pod pás: Viete používať frazeologizmy?

Pred časom v jednej z politických diskusných relácií zaznela výzva, že moderátorka sa chystá položiť hostovi **otázku pod pás**. Asi mala na mysli *otázku na telo alebo ranu pod pás*. Oba výrazy totiž vyjadrujú slovný zásah do citlivej témy, ktorá nemusí byť adresátovi príjemná.

Nedávno v inej televíznej relácii sa zase moderátor vyjadril, že istý problém je pre všetkých **ťažkým orieškom**. Pravdepodobne chcel použiť slovné spojenie *tvrdý oriešok*. To zobrazuje zložitý problém, ktorý je náročné vyriešiť, tak ako si veвериčka nevie poradiť s rozlúsknutím tvrdého orieška.

Ak nám niekto veľmi prekáža, určite nepovieme, že nám **leží v zuboch**, ako sme sa mohli dopočuť v jednej relácii. Buď nám niekto *leží v žalúdku*, alebo ho *máme v zuboch*. Význam je pri týchto dvoch frazeologizmoch podobný, možno preto sa stala takáto chyba.

A napokon, podľa redaktorky jednej z komerčných televízií sa politici v súčasnosti stávajú **ostrým terčom kritiky**. Terčom sa možno stávajú, ale určite nie ostrým. Ostrá totiž býva práve kritika, ktorá sa na nich valí zo všetkých strán.

Zdroj

HRDLIČKOVÁ, M.: *Otázka pod pás: Viete používať frazeologizmy?*

Dostupné na: <http://www.milujemeslovincinu.sk/jazykove-okienko/frazeologicke/otazka-pod-pas-viete-pouzivat-frazeologizmy> [cit. 2015-10-09]

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 11 – 15

V ktorej možnosti je správne uvedený slohový útvar ukážky?

11

- A správa
- B dynamický opis
- C výklad
- D statický opis

Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?

12

- A Autorka odporúča používať v mediálnom prostredí frazeologický slovník.
- B Ľudia z médií majú problém s používaním ustálených slovných spojení.
- C Autorka textu sa neslušne vyjadruje o ľuďoch, ktorí nemajú výborné jazykové znalosti.
- D Správne ovládanie jazyka je nevyhnutnosťou pre prácu v televízii, rozhlase a časopise.

V ktorej možnosti je uvedený správny význam *obrazného pomenovania* podľa ukážky?

13

- A *Ostrá kritika* je neprijemné a výrazné vyjadrenie sa k niečomu.
- B *Tvrdým orieškom* označujeme vyriešenie nejakého problému.
- C Ak dáme *ranu pod pás*, povieme niečo citlivo inej osobe.
- D Ak *máme niekoho v zuboch*, je terčom nášho výsmechu.

Ktoré tvrdenie o ukážke je pravdivé?

14

- A Ukážka obsahuje štyri strofy.
- B Ukážka neobsahuje zdobeniny.
- C V nadpise ukážky je nesprávne ustálené slovné spojenie.
- D V poslednej vete ukážky nie je žiaden umelecký prostriedok.

V ktorej možnosti sa nachádza dvojica ohybný – neohybný slovný druh z ukážky?

15

- A týchto – dvoch
- B možno – ale
- C nich – práve
- D to – nám

Ukážka 4

Vyhlásenie 10. ročníka súťaže Čítam, čítaš, čítame

Témou 10. ročníka veľkej čitateľskej súťaže pre deti a mládež je **Čo čítali moji rodičia?**
Súťaž trvá **od 1. 10. 2015 do 28. 2. 2016**.

Súťaží sa v troch kategóriách:

I. kategória: deti MŠ a žiaci 1. ročníkov ZŠ,

II. kategória: žiaci 2. – 4. ročníkov ZŠ,

III. kategória: žiaci 5. – 9. ročníkov ZŠ a 1. ročníkov stredných škôl.

Podmienky:

- vyplnenie a odovzdanie prihlášky,
- minimálne 5 prečítaných kníh,
- súťažiaci musí byť čitateľom Staromestskej knižnice,
- z prečítaného počtu kníh musí byť 1 taká, ktorú radi čítali v jeho veku mama, otec, starí rodičia, pani učiteľka,
- do bodovania sa počítajú len knihy požičané z fondu Staromestskej knižnice.

Body navyše:

- za každú ďalšiu prečítanú knihu (predĺženie výpožičky a opakované požičanie sa nepočíta) → 1 bod,
- za získanie každého nového čitateľa (kamarát, spolužiak, člen rodiny...) → 5 bodov,
- za nakreslený vtipný obrázok (bez ohľadu na počet) → 5 bodov,
- za mimoriadnu aktivitu (čitateľský denník, napísaný obsah knihy) → 5 bodov.

Vyhodnotenie súťaže bude v Týždni slovenských knižníc.

Zdroj

<http://www.starlib.sk/sk/sutaze-a-podujatia> [cit. 2015-05-09]

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 4 sa vzťahujú úlohy 16 – 20

Ktoré tvrdenie o pravidlách súťaže vyplýva z ukážky?

16

- A Počet získaných bodov v súťaži nie je limitovaný.
- B Za prečítanie najmenej troch kníh získa súťažiaci tri body.
- C Názov súťaže znie: „Čo čítali moji rodičia?“
- D Čítať v súťaži možno len odborné knihy určené pre deti a mládež.

Ktorá možnosť nevystihuje podľa ukážky cieľ súťaže?

17

- A Spropagovať mesiac knihy.
- B Získavať nových čitateľov knižnice.
- C Oboznámiť sa s knihami vydanými v minulosti.
- D Podporovať komunikáciu o knihách s dospelými.

V ktorej možnosti je správne uvedený prisudzovací sklad z nasledujúcej vety?

Súťažiaci sa musí prihlásiť za člena Staromestskej knižnice.

18

- A súťažiaci sa musí
- B musí sa prihlásiť za člena
- C musí sa prihlásiť
- D súťažiaci sa musí prihlásiť

V ktorej možnosti je veta napísaná gramaticky správne?

19

- A Pani knihovníčka, vedela by ste mi odporučiť nejakú zaujímavú bájku?
- B Popros paniu knihovníčku, ona ti ten dobrodružný román vyhľadá.
- C Nepredbiehaj v rade tú sympatickú paniu, aj ona čaká na knihu!
- D Mohla by ste mi, prosím, zavolať pani knihovníčku?

V ktorej možnosti sú obe slová s predponou?

20

- A predĺženie, prihlášky
- B minimálne, čitateľskej
- C Staromestskej, ohľadu
- D stredných, spolužiak

Úlohy 21 – 25

V ktorej možnosti sa slová skloňujú podľa rovnakého vzoru?

21

- A konkurenciu, technológií, hraníc
- B ostatnej, voľného, najbližšie
- C aktivitou, knihou, reťazou
- D televízie, čítanie, populácie

V ktorej možnosti sú správne uvedené chýbajúce hlásky z nasledujúcej vety?

22

V miestnej škole sa tradujú osob__té a nezv__čajné, re__lne i ro__právkové príbehy o starob__lých __ratislavských uličkách.

- A y, i, a, s, y, B
- B y, i, á, s, i, b
- C i, y, á, z, y, b
- D i, y, a, z, i, B

V ktorej možnosti sú typické znaky žánru anekdota?

23

- A prekvapivé ukončenie, opisy
- B málo postáv, stredný rozsah
- C vtipný záver, krátky rozsah
- D mravné poučenie, lyrickosť

V ktorej možnosti nie je správne uvedené synonymum slova *podoba* z nasledujúcej vety?

24

Dokumentárnemu filmu sme dali definitívnu podobu.

- A tvar
- B charakter
- C formát
- D náhľad

Koľko mäkkých spoluhlások obsahuje slovo *sobotňajší*?

25

- A 2
- B 3
- C 4
- D 5

KONIEC TESTU